

Eerste vondst van de Hemelsblauwe knotsslak *Cuthona caerulea* (Montagu, 1804)

Peter H. van Bragt en Els Verstraete

First record of the nudibrach *Cuthona caerulea* (Montagu, 1804)

Summary. On 9 April 2012 the second author collected the nudibranch *Cuthona caerulea* in the western part of the Oosterschelde, province of Zeeland. This was the first record of this species on the Dutch coast.

De vondst

De Hemelsblauwe knotsslak *Cuthona caerulea* werd door de tweede auteur op 9 april 2012 gevonden tijdens een duik in het westelijke deel van de Oosterschelde (natuurbericht.nl). De slak zat op een restantje van een afgestorven hydroïdpoliep die helaas niet meer op naam te brengen was. De slak is meegenomen en in een aquarium gedetermineerd en gefotografeerd (fig. 1).

Soortbeschrijving

De Hemelsblauwe knotsslak wordt ongeveer een cm lang en behoort tot de familie Tergipedidae. Slakken uit deze familie hebben op de kop één paar korte tentakels en één paar lange tentakels (de rhinoforen) en op de rug knotsvormige papillen (cerata). Naar de vorm van de papillen wordt deze familie in het Nederlands aangeduid als 'Knotsslakken'. Het lichaam van de Hemelsblauwe knotsslak is doorschijnend wit, met bij volwassen exemplaren een duidelijke witte lijn van kop tot staart die boven het pericardium gesplitst is. De Hemelsblauwe knotsslak heeft ongeveer tien dwarse rijen van zes cerata. Ondanks de variabiliteit is het kleurpatroon van de cerata kenmerkend voor de Hemelsblauwe knotsslak. Het topje van een papil is geel of oranje. Daaronder volgen een helder blauw segment, een oranje band en een donkergroen segment. Waarschijnlijk op grond van het opvallende blauwe segment van de cerata kreeg deze soort de Latijnse soortnaam *caerulea*, wat donkerblauw of blauwgroen aanduidt. Het Latijnse woord komt van *caelum* dat hemel of lucht betekent. Dat heeft tot het voorstel geleid de soort in het Nederlands als Hemelsblauwe knotsslak te betitelen.

Leefwijze

Hydroïdpoliepen van het geslacht *Sertularella*, en met name de Valse zeeden *Sertularella polyzonias*, dienen de Hemelsblauwe knotsslak meestal tot voedsel. Daarnaast worden *Halecium halecium* en *Hydralimania falcerata* als voedselbronnen genoemd (species-identification.org). Zeenaaktslakken zijn hermafrodit. De eieren van de Hemelsblauwe knotsslak worden als witte, geschulpte snoeren om de takken van een hydroïdpoliep gewonden (habitas.org.uk). Uit de eieren komen vrij levende larven die proberen elders een geschikte hydroïdpoliep te koloniseren.

Fig. 1 De Hemelsblauwe knotsslak *Cuthona caerulea* uit de Oosterschelde. In vitro foto: Peter H. van Bragt.

Verspreiding

De Hemelsblauwe knotsslak komt langs de hele Atlantische kust voor: van Zuid-Noorwegen en de Britse eilanden tot Portugal en in het westelijke deel van de Middellandse zee. De vondst van de Hemelsblauwe knotsslak in Nederland past in dit verspreidingsgebied.

De bovenstaande tekst is grotendeels gebaseerd op de bijdrage die de eerste auteur namens de Stichting ANEMOON op 15 april 2012 op natuurbericht.nl plaatste.

Geraadpleegde bronnen

www.habitas.org.uk/marinelife/species.asp? item=W14670
 Marine Species Identification Portal: www.species-identification.org/species.php?species_group= mollusca&id=638
 Natuurbericht: www.natuurbericht.nl /?id=8072&cat=strand_en_zee

Alle bronnen geraadpleegd op 15-10-2012.

Adressen van de auteurs:
 phvanbragt@kpnplanet.nl
 els_verstraete@yahoo.com